

OPROEP: Excellentiefonds

Alle leerlingen in het Vlaamse secundair onderwijs moeten excellentie en ambitie kunnen uitstralen. Vandaag worden er reeds wedstrijden en olympiades georganiseerd om deze excellentie uit te dragen, maar deze zijn in de praktijk vaak gericht op leerlingen uit het algemeen secundair onderwijs, of zijn versnipperd over verschillende sectoren. Een groot potentieel aan leerlingen en (zichtbaarheid van) competenties blijft onbenut in deze initiatieven. Vlaanderen wil voor dit soort prestigieuze initiatieven een oproep voor een Excellentiefonds lanceren ter aanvulling van nieuwe en bestaande wedstrijden en 'olympiades'.

Het Excellentiefonds richt zich tot beroepsfederaties, bedrijven, onderwijsverstrekkers en andere organisaties. Het Excellentiefonds beoogt:

- het versterken van arbeidsmarktgerichte BSO-opleidingen en de TSO/KSO-opleidingen met dubbele finaliteit;
- het introduceren van nieuwe wedstrijden in het leerplichtonderwijs (secundair en basisonderwijs);
- het opschalen van de bestaande wedstrijden/olympiades.

1 SITUERING

Een sterk Vlaams onderwijs heeft een emancipatorische functie voor alle leerlingen. Daarvoor is kwaliteitsvol, excellent, onderwijs de sleutel. Deze legislatuur werd hiervoor al op verschillende fronten ingezet, zoals voorzien in het regeerakkoord.

Daartoe werd ook de **Commissie Beter Onderwijs** opgericht. Een van de adviezen die de commissie onder het voorzitterschap van Philip Brinckman prominent naar voren schoof was dat het technisch en het beroepsonderwijs meer maatschappelijke waardering verdient.

De hele samenleving heeft baat bij een positievere benadering van de arbeidsmarktgerichte BSO-opleidingen en de TSO/KSO-opleidingen met een dubbele finaliteit: technische en beroepsgerichte opleidingen zijn een belangrijke springplank voor een grote groep jongeren en leveren een onmisbare bijdrage tot de economie en de samenleving. Toch ervaren veel leerlingen en leerkrachten deze waardering niet.

De commissie adviseerde dan ook om deze maatschappelijke waardering te stimuleren door de lancering van prestigieuze wedstrijden –naar analogie met de olympiades die zich voornamelijk op het algemeen secundair onderwijs (ASO) richten:

“De maatschappelijke waardering en de perceptie kunnen alvast een boost krijgen door de organisatie en bijhorende media-aandacht van specifieke wedstrijden voor leerlingen met een technische en beroepsgerichte opleiding en vorming. Het prestige van bepaalde studierichtingen met veel (klassieke) talen, wiskunde en wetenschappen wordt nog versterkt door allerlei Olympiades, al dan niet met een internationale uitstraling (en reizen) zoals de Wiskunde-Olympiade, Olyfran, de Cicero- en Plato-wedstrijden en allerlei Vlaamse olympiades voor wetenschappen (chemie, biologie, fysica, natuurwetenschappen en

aardrijkskunde). De vakbekwaamheid en excellentie van arbeidsmarktgerichte tso/bso-leerlingen moet op evenveel uitstraling kunnen rekenen. Er moet dan ook onderzocht worden op welke manier gerenommeerde bedrijven, maar ook kleine zelfstandigen wedstrijden kunnen uitschrijven voor jongeren uit de arbeidsmarktgerichte studierichtingen. De wedstrijden moeten op evenveel belangstelling kunnen rekenen van het beleid, de ondernemers en de media.” (zie [advies 15](#)).

Verder wijst de commissie ook op het watervaleffect:

“Het gebruik van woorden als ‘naar een lagere richting afzakken’ en ‘het watervalsysteem’ doen onrecht aan kinderen die zagezegd in een minder cognitieve richting zitten. Zo hou je immers de perceptie in stand van ‘beter’ versus ‘minder belangrijk.’” (advies 30).

Wedstrijden en olympiades kunnen mee die perceptie keren en het maatschappelijk belang van deze opleidingen in de kijker zetten. Op deze manier overtuigen we leerlingen tot een positieve studiekeuze voor zo'n opleiding.

Ook voor andere opleidingen binnen het leerplichtonderwijs, in het ASO of KSO en voor het basisonderwijs (leergebieden 'Wetenschappen en techniek' of 'Mens en maatschappij'), bestaat er nog potentieel voor dergelijke wedstrijden: zowel in het verder uitbouwen van bestaande initiatieven als in het opzetten van nieuwe wedstrijden of olympiades in onderbelichte vakgebieden of disciplines. Ook hier is het van belang om de ambitie in ons onderwijs te stimuleren en voldoende uitdaging te voorzien, zie ook [advies 13](#) van de commissie.

Vlaanderen wil voor dit soort prestigieuze initiatieven een oproep voor een Excellentiefonds lanceren ter aanvulling van nieuwe en bestaande wedstrijden en 'olympiades'. Het Excellentiefonds richt zich tot beroepsfederaties, bedrijven, onderwijsverstrekkers en andere organisaties. Het fonds ondersteunt wedstrijden of olympiades die leerlingen uitdagen om binnen hun vakgebied of sector (bvb. zorg, bouw, taal...) het beste van zichzelf te geven. Het Excellentiefonds is er zowel om bestaande initiatieven te versterken, als om nieuwe initiatieven mogelijk maken.

2 DOELGROEP EN BEGUNSTIGDEN

Deze oproep staat open voor private en publiekrechtelijke rechtspersonen, gevestigd in het Vlaamse Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die een wedstrijd of olympiade willen organiseren ter bevordering van de kennis en vaardigheden van leerlingen in het leerplichtonderwijs. Dit kan gaan over schoolbesturen, vzw's, beroepsfederaties, bedrijven...

De oproep richt zich tot het volledige leerplichtonderwijs. Het Excellentiefonds beoogt in het bijzonder het verhogen van de aantrekkelijkheid en maatschappelijke waardering voor de arbeidsmarktgerichte BSO-opleidingen en de TSO/KSO-opleidingen met dubbele finaliteit

3 DOELSTELLINGEN EN AANBOD

Het Excellentiefonds heeft als doel om een kader te scheppen voor wedstrijden en olympiades die zich richten tot leerlingen en scholen in het Nederlandstalig leerplichtonderwijs.

De financiële ondersteuning is bestemd voor het voorbereiden, promoten en het inrichten van de wedstrijd of olympiade.

De wedstrijd of olympiade richt zich tot het Vlaamse leerplichtonderwijs.

- De wedstrijd of olympiade sluit aan bij een curriculum van het secundair onderwijs. Meer bepaald richten de initiatieven zich tot leerlingen, groepen van leerlingen of scholen die in het kader van hun opleiding in het secundair onderwijs willen deelnemen.
- Een wedstrijd of olympiade kan ook vertrekken vanuit de leergebieden 'Wetenschappen en Techniek' of 'Mens en Maatschappij' van het basisonderwijs.

De wedstrijd of olympiade is netoverstijgend.

Verder bestaat ook de mogelijkheid om een organisatie te ondersteunen die voorziet in één olympiade of wedstrijd, een heuse Lage Landencompetitie, gericht op deelnemers uit Nederland en Vlaanderen uit arbeidsmarktgerichte opleidingen.

De begunstigde beslist zelf over de exacte timing en organisatie van de wedstrijd of olympiade. De looptijd start ten vroegste op 1 september 2023 en loopt tot uiterlijk 31 augustus 2024.

4 INDIENING

Een aanvraag voor financiële ondersteuning kan ingediend worden **tot en met 21 mei 2022** via *e-mailadres afdeling leerplicht*.

De aanvrager is de rechtspersoon of de verantwoordelijke van de organisatie die de aanvraag indient en tevens de contactpersoon ter opvolging van de aanvraag.

Wijzigingen aan de aanvraag, door onvoorziene wijzigingen binnen de organisatie worden meteen gemeld aan het departement onderwijs en vorming, afdeling Leerplicht.

De aanvraag bevat minstens volgende elementen:

Gegevens van de indiener

- Indienende instantie;
- Adres, telefoonnummer, e-mailadres van de aanvrager;
- Rekeningnummer en contactpersoon voor de financiële opvolging

Informatie van het project

- Titel;
- Samenvatting;
- Doelstellingen en verwachte resultaten;
- Doelgroepen en link met het curriculum van de opleiding;
- Samenwerking met partners;
- Gedetailleerde begroting, met minimaal volgende elementen:
  - Loonkosten;

- De functieprofielen die aan het project zullen werken en hun werkrelatie tot de subsidieaanvrager.
  - Werkingskosten;
    - Materiële kosten,
    - Ondersteuning deelnemers;
    - Prijzen deelnemers;
    - Kosten inzake disseminatie;
  - Motivering van de gemaakte kosten;
- Timing.

5 BEOORDELING

5.1 ONTVANKELIJKHEID

Het Departement onderwijs en vorming, afdeling leerplicht, behandelt de aanvragen en controleert ze op hun **ontvankelijkheid**:

- De aanvraag is tijdig ingediend;
- De aanvraag is opgesteld in het Nederlands;
- De aanvraag is ondertekend door de verantwoordelijke van de aanvraag;
- Een volledige begroting is bijgevoegd;
- De wedstrijd of olympiade vindt plaats in het schooljaar 2023-2024 en richt zich op het Vlaams leerplichtonderwijs (zie 'doelstellingen en aanbod'). De looptijd start ten vroegste op 1 september 2023 en loopt tot uiterlijk 31 augustus 2024.
- De aanvraag is gedaan door een organisatie met rechtspersoonlijkheid en is gevestigd in Vlaanderen of Brussel. Feitelijke verenigingen en natuurlijke personen komen niet in aanmerking.
  - Meerdere organisaties kunnen samenwerken: dan dient één organisatie de aanvraag in namens het samenwerkingsverband samen met een ondertekend engagement/intentieverklaring van de betrokken (Nederlandse) partners.
- Het initiatief is netoverstijgend.

Het departement behoudt het recht om onvolledige of te laat ingediende aanvragen niet ontvankelijk te verklaren voor behandeling binnen deze oproep.

5.2 INHOUDELIJKE BEOORDELING

De dossiers worden door de jury inhoudelijk beoordeeld op basis van de onderstaande **inhoudelijke selectiecriteria**. Deze criteria worden beschouwd als richtlijnen voor de oordeelsvorming en bieden een globaal kader waarbinnen projecten worden afgewogen.

- **Doelstelling en resultaten:** (50 punten)
  - Beschrijft de aanvraag een concrete wedstrijd of olympiade waarbij een streven naar excellentie doorheen het traject gepromoot en breed uitgedragen wordt?
    - Beoogt de wedstrijd of olympiade een voldoende breed publiek?
  - Zijn de doelstellingen helder (SMART) geformuleerd?

- Worden concrete en meetbare resultaatsverbintenissen geformuleerd, bvb. wat betreft het aantal deelnemers, de opbouw van de wedstrijd richting een finale etc.
    - Legt de aanvraag een heldere en overtuigende aanpak voor om de doelgroep te bereiken?
    - Hoe en welke (onderwijs- of arbeidsmarkt)partners zullen betrokken worden bij de organisatie?
  - Sluit de wedstrijd of olympiade aan bij een curriculum van het Vlaamse leerplichtonderwijs?
    - Een sectorgerelateerde wedstrijd/olympiade zet in op het curriculum van de opleiding.
    - Een wedstrijd/olympiade gericht op het basisonderwijs sluit aan bij de leergebieden 'Wetenschappen en techniek' of 'Mens en maatschappij'.
    - Sluit een wedstrijd/olympiade die zich richt op het algemeen secundair onderwijs – doorstroomfinaliteit aan op de eindtermen van de sleutelcompetenties waaraan [prioriteit](#) wordt verleend: competenties in het Nederlands (SC 2), competenties in andere talen (SC 3) en competenties inzake wiskunde, wetenschappen, technologie en STEM (SC 6)?
    - Sluit een wedstrijd/olympiade aan bij een [knelpuntberoep](#)?
    - Zet de wedstrijd/olympiade in op het Standaardnederlands bij het presenteren en uitdragen van het belang van de opleiding en het toekomstige beroep? (bv. via debatten, publicaties...).
    - Naast de aanvragen die zich vooral op de arbeidsmarkterichte BSO-opleidingen en TSO/KSO opleidingen met een dubbele finaliteit toespitsen, is er ook ruimte voor één Vlaanderenbrede wedstrijd of olympiade die inzet op Standaardnederlands.
  - Is het project voldoende **kostenefficiënt**?
    - Zijn de aangevraagde budgetten goed onderbouwd en gelegitimeerd?
    - Hoe verhoudt de kost voor de overheid zich tot het beoogde aantal deelnemers en de grootte van de sector?
    - Voorziet de aanvrager in eigen middelen?
    - De jury kan vragen om de begroting bij te sturen.
- **Innovatief:** (20 punten)
  - In welke mate bereikt de wedstrijd of olympiade een publiek dat momenteel deze opportuniteit niet geniet?
  - Is er sprake van nieuwe wedstrijden of olympiades? Of van een vernieuwing/verruiming aanvullend bij het reeds bestaande aanbod? Duidt de aanvraag voldoende hoe ze eventueel aansluit bij bestaande initiatieven of deze versterkt?
  - Zet het voorstel in op innovatie, interdisciplinariteit en/of op de [transitiegebieden](#) van Visie2050 van de Vlaamse regering?
- **Inclusief:** (15 punten)
  - Engageert de organisatie zich ertoe de financiële en praktische drempels (reistijd bvb.) billijk te houden voor deelnemende leerlingen en scholen zodat een deelname realistisch is?
  - Staat de wedstrijd of olympiade ook open voor leerlingen met een beperking?
- **Disseminatie:** (15 punten)
  - Het resultaat van de wedstrijd of olympiade wordt actief verspreid en gepromoot op een manier die inspirerend werkt.
  - Er wordt voldoende publiciteit voorzien richting een breed publiek. Daarbij is het bv. ook mogelijk dat met een ambassadeur wordt samengewerkt.

De **Jury** wordt samengesteld door de secretaris-generaal van het departement Onderwijs en Vorming. Er wordt gestreefd naar een samenstelling van de jury bestaande uit minstens volgende profielen:

- 1 lid van het departement onderwijs en vorming;
- 1 lid van het departement EWI en/of het departement WSE;
- experts, met expertise op het vlak van technische en beroepsopleidingen.

Het Departement O&V zit de jury voor en verzorgt het secretariaat. Om een onafhankelijk en objectief advies mogelijk te maken, mogen de leden van een jury geen band hebben met de projectindieners van de projecten die ze beoordelen.

5.3 SELECTIE

Een ontvankelijke aanvraag moet op ieder criterium slagen (50%) om een globaal gunstig advies te krijgen van de jury.

Deze criteria worden beschouwd als richtlijnen voor de oordeelsvorming van de juryleden en bieden een globaal kader waarbinnen projecten worden afgewogen. De jury zal via collectieve besluitvorming tot een oordeel komen. Ze legt een voorstel van selectie voor aan de Minister op basis van het totaal aantal punten én houdt hierbij ook rekening met een (geografische) spreiding van de projecten over de verschillende sectoren heen.

De **jury** doet een voorstel van selectie. Ze baseert zich hiervoor op:

- de scores van de jurering,
- het beschikbare budget,
- de spreiding van de wedstrijden of olympiades over sectoren/opleidingen/finaliteiten heen,
- maximaal één wedstrijd of olympiade die zich richt op deelnemers uit Nederland en Vlaanderen.

Dit voorstel wordt voorgelegd aan de Minister van onderwijs en vorming. De financiële ondersteuning wordt toegekend via besluit van de Vlaamse Regering volgens de gekende regels van subsidies die door het Departement Onderwijs en Vorming gevolgd worden (zie 'Budget en aanwending').

De aanvrager wordt op de hoogte gesteld van de beslissing van de Vlaamse Regering, deze wordt voorzien in de loop van juli 2023.

6 **CONTROLE**

Uiterlijk op 31 oktober 2024 zal een **inhoudelijke en financiële rapportage** van het voorgaande schooljaar worden opgemaakt door de begunstigde.

De begunstigde legt tegen die datum een overzicht voor van kosten waarvoor de toelagen zijn gebruikt, met inbegrip van verantwoordingsstukken en/of facturen.

Het inhoudelijk rapport bevat een activiteitenverslag, evaluatie en effectbeoordeling. Het rapport beschrijft in welke mate de doelstellingen beschreven in de aanvraag, gerealiseerd werden.

Het saldo van de financiële ondersteuning wordt pas uitbetaald na de goedkeuring door de afdeling Leerplicht van het inhoudelijk rapport en na voorlegging van een schuldvordering en uitgavenbewijsstukken waaruit blijkt dat de uitgaven zijn gedaan binnen de looptijd.

Als uit de controle blijkt dat de financiële ondersteuning niet werd besteed overeenkomstig onderhavige projectoproep of het toekenningsbesluit, of als blijkt dat de bewezen uitgaven lager liggen dan de toegekende financiële ondersteuning dan behoudt het Departement Onderwijs en Vorming het recht om een bedrag terug te vorderen.

De begunstigde verbindt zich ertoe om bij elke communicatie over het project op elke informatiedrager gebruik te maken van het logo van de Vlaamse overheid. De standaardlogo's bevinden zich op de website van de Vlaamse overheid.

De projectuitvoering en rapportering gebeuren in het Nederlands. Een wedstrijd/olympiade met als voorwerp de beheersing van een vreemde taal, kan voor de wedstrijd/olympiade zelf hiervan afwijken.

7 BUDGET EN AANWENDING

De aanvrager voegt een begroting toe aan de aanvraag. De berekening van de aangevraagde budgetten moet onderbouwd worden. De jury, die eveneens de inhoudelijke kwaliteit van de voorstellen evalueert, kan vragen om de begroting bij te sturen. **Het toegekende bedrag wordt bepaald op basis van begroting.**

In de Vlaamse begroting wordt voor deze oproep een budget van maximaal 1,5 miljoen euro uitgetrokken.

De financiële ondersteuning wordt uitbetaald aan de begunstigde in **twee schijven**: **70%** van het toegekende bedrag wordt als 1ste schijf betaald na goedkeuring van het toekenningsbesluit, maximum **30%** na het goedkeuren van het (inhoudelijk en financieel) eindverslag en het aflopen van het project.

De financiële ondersteuning moet worden aangewend voor de voorbereiding, promotie en organisatie van één of meerdere wedstrijden en olympiades en hun voortrajecten zoals beschreven in deze oproep, conform de [Richtlijnen voor de opmaak van een financieel kostendossier.doc](#). Enkel personeels- en werkingskosten voor de looptijd van de toegekende financiële ondersteuning komen in aanmerking.

Dubbele financiering is uitgesloten. De impact van het project mag vergroot worden door de koppeling met eigen of andere financieringsbronnen.

Ten einde dubbelfinanciering te vermijden behoudt het departement Onderwijs en Vorming zich het recht om onkostenstukken en de rapportage uit te wisselen, onder meer met andere departementen en agentschappen binnen de Vlaamse Overheid.